

orbaat worde
n wie gezegd
gen, niet in
or de rest —
en, maar hij
renzen.
revisie komt,
t al lang be-
ook de S. G.
racht beroofd,
ngedurfd, die
n tuin leiden
erontwaardigd
J. Ridderbos,
eerscht nog de
sie.

K. S.

aak in hooger
erkend heeft
kerk ook als
n Leeuwarden
anderen zin

reg te volgen.
ze tweede uit-
g". Laat men
hten, en deze
een der rech-
ag, niet terug-
vinden), en
gen bij een
rechtpraak
gedaan in be-
synodocratische
noegen in hun
itie veroordee-
vrijgemaakte
geven, door de
adviseer: begin
er argumenten
let gaat om de
de Kerk. Het
argumenten te

K. S.

van
erde)

navolging van
van zijn leven
heeft, ook de
kerktrechtelijke
akte schorsinge-
en het recht
n de Doleantie,

taal.
heeft in zijn
m, rondweg de
ring te volgen
rde aangewend

als hij te Lecu-
nning boekt.
zenuw der Do-
t hiermee prin-
appel op het
quiverende kerk
ook afgedacht
-1945.
ebouw dr H. H.
n t werk van
LIJKT het ook
door; principis
sala per longas
el verkeerd zet,
K. S.

orden nog altijd
wierpen, voorge-
t, geheeten „Ge-
door de heeren

laatstgenoemde
s „vocht“; ten-
a „vocht“ kwam
p een bepaalde
maakt het eten
s. En dr Impeta
rat goed.

laars en Drente-
derbos (Dr H. N.),
Groen schreven,
— sju oetere-
er zoo iets over
t, welnu, humor,

tatische kringen
sooren-ter-synode
ontdaan door een
k in de mode —
profiteeren gaat

1. sjeu-sjoernalis-
toen destijds een
te poging waas-
le bepaalde men-
permanente uit-
ter zelf als kerk-
otte vakgenooten
b ik gezegd: niet

een keus doen uit de professoren, en vooral geen
Kuyper-keuze. Natuurlijk zou ik dat nog zeggen. Maar
dat heeft natuurlijk niets te maken met de huidige
kweste, die men overigens alleen ginds heeft. En
natuurlijk weet de sju-humorist da Vellenga dat ook
wel. Maar hij kan zijn diplomaten maar niet kwijt.
— dat blijft zijn ongeluk.

De diplomaat van daarstraks heeft nog beleefd, wat
hij toen beoogde: twee lastige professoren zijn ten-
slotte toch weggestuurd.

En daarna begon de misère voor de kerken eerst
recht. Après lui le déluge. Het waren juist de twee,
die de Gereformeerde Kerken hadden kunnen helpen
tegen het droeve en ondoordachte doen der anderen.
Met argumenten — die niemand weerlegt heeft.

Hier — d.w.z. in die laatste zinnestjes — zit geen
druppel „sju“. Ze zullen den heeren Vellenga en
Impeta vast niet smaken. 't Is ook geen „sju“, maar
bittere ernst. De heeren mogen gerust al hun sju-
kommen uitstorten over die zeer „pedante“ zinnestjes.
Het zal me koud laten. Want ik weet, dat ze waar
zijn. En ik walg van alle zeer lichte kost, die nooit
profeteert, en het volkje maar dom houdt. En ik
verzekert hun, dat alle sju-sjeu-sjoernalistiek het op
den duur aflegt. Men kan Gods Kerk niet onophoude-
lijk met moppen voeden.

K. S.

KORTE BESCHOUWING van het ontstaan der Stichting voor de Financiële verzorging van de Opleiding tot den Dienst des Woords in de Geret. Kerken in Nederland (vrijgemaakt naar art. 31 K.O.).

Op de 26 October 1944 gehouden vergadering van de Classis Groningen der Gereformeerde Kerken (vrijgemaakt naar art. 31 K.O.) werden o.m. ook Deputaten benoemd voor de Opleiding tot den Dienst des Woords. Deze Deputaten stelden zich in verbinding met Ds D. van Dijk alhier, Curator der Theologische Hoogeschool en Prof. Dr K. Schilder, welke laatste toen in Groningen woonachtig was, teneinde te komen tot een zoo spoedig mogelijke voortzetting van den arbeid der beide na de vrijmaking overgebleven professoren Greijdanus en Schilder.

Men was er zich ten volle van bewust dat de regeling van heel deze materie niet tot de competentie van de Classis Groningen (later Classis voor het Noorden) behoorde, doch door een Generale Synode behoorde te geschieden.

Er kon echter niet worden gewacht tot een Generale Synode zou zijn bijeengeroepen en ook was er geen mogelijkheid om zich met de kerken in andere deelen des lands te verstaan, terwijl toch handelend moest worden opgetreden. Er was dus dringende noodzaak om aan de Classis te adviseeren Deputaten te machtigen in dezen het initiatief te nemen, onder het voorbehoud dat alles wat ten dienste der Opleiding nuttig en noodig werd geacht later zou worden onderworpen aan het oordeel van de eerstkomende Generale Synode.

Na ernstige en herhaalde besprekingen, waaraan ook Ds van Dijk en Prof. Dr K. Schilder deelnamen en ingewonnen advies van den rechtskundigen adviseur der Classis, Mr J. C. Hummelens, zoomede van den heer G. H. Smits, privaatrecht-docent in het fiscaal recht aan de Universiteit alhier, werd op voorstel van Deputaten door de Classis besloten tot het in het leven roepen van een „Stichting voor de financiële verzorging van de Opleiding tot den Dienst des Woords in de Gereformeerde Kerken in Nederland (vrijgemaakt naar art. 31 K.O.)“, als bestuur waarvan de door de Classis benoemde Deputaten zijn opgetreden.

Men achtte dezen vorm het meest gewenscht omdat de organisatie van het leven der vrijgemaakte kerken zich nog in het allereerste stadium van voorbereiding bevond, de classis Groningen (voor het Noorden) een voorloopig karakter droeg en het noodzakelijk was een rechtspersoon aan te wijzen, welke legaten en schenkingen voor de Opleiding zou kunnen accepteren, terwijl ook rekening moest worden gehouden met het feit dat aan de vrijgemaakte kerken den naam Gereformeerde Kerken wordt betwist. Een stichting is een geheel zelfstandig lichaam, welker positie en te verkrijgen activa niet door eenige rechterlijke uitspraak inzake de kerkelijke quaestie worden bedreigd.

Teneinde verband te leggen tusschen de Stichting en de kerken zijn in de Stichtingsacte enkele bepalingen opgenomen, welke aan de Gereformeerde Kerk te Groningen (vrijgemaakt naar art. 31 K.O.) bevoegdheden verleen in zake de benoeming en het ontslag van haar bestuursleden-Deputaten. Da D. van Dijk, Prof. Dr K. Schilder en de Classis meenden, de deskundigen gehoord, op deze wijze de belangen der kerken inzake de Opleiding het best te dienen, zich daarbij telkens weer ten volle rekenschap gevende van het feit dat de wijze waarop deze zaak geregeld werd, een voorloopig karakter droeg. Het besluit om een stichting te vormen is dus feitelijk uit den nood geboren en van meetaf niet anders dan als een noodmaatregel bedoeld.

Gelijk haar naam aanduidt, is het doel der Stichting, in de hierbij gevoegde stichtingsacte nader omschreven, de financiële verzorging van de opleiding tot den Dienst des Woords op zich te nemen door te voorzien in de huisvesting der Theologische Hoogeschool en wat daarmee verband houdt, de betaling der salarissen van professoren etc. Uitdrukkelijk is door de Classis voor het Noorden uitgesproken dat de bemoeiingen der Stichting op geenerlei wijze prejudiciëren op de rechten der Vrijgemaakte kerken ten opzichte van het gebouw der school c.a. te Kampen en deze kerken haar pretentie, de wettige voortzetting te zijn van de Gereformeerde Kerken in Nederland daarmede allerminst prijsgeven.

De Stichting voornoemd is op 18 Dec. 1944 in het leven geroepen. Haar Bestuur wordt gevormd door de broeders J. A. Mulder, Sappemeer, voorz., J. D. Oosterom, Helpman (Groningen), secretaris, C. Lettinga, Groningen, penningmeester, H. Oosterhuis Noordwolde en J. R. Wildeboer, Hoogkerk.

Terwijl het in de bedoeling ligt de opbrengst der collecten, zoomede die der contributies, voor de financiering der loopende uitgaven te bestemmen, werd na goedkeuring door de Classis, besloten een Steunfonds te vormen door van de leden der kerken een bijdrage ineens te vragen, waarbij als globale aanwijzing voor het bedrag dat van elke gemeente gevraagd wordt, een bedrag van f 2.— per lid genoemd werd. De meeste kerken in het Noorden hebben ten behoeve van dit Steunfonds bereids een actie gevoerd met het resultaat dat thans, einde Dec. 1945, uit dien hoofde een bedrag van rond f 70.000 is bijeengebracht, voornamelijk door de Kerken in het Noorden des lands.

Ter voorziening in de benodigde accommodatie voor de colleges der professoren zijn onlangs bij notariële acte alle activa en passiva van de Vereeniging tot Stichting en Instandhouding van een Hospitium voor Studenten aan de Theologische Hoogeschool te Kampen, gevestigd te Kampen, overgenomen, waardoor onze Stichting in het bezit is gekomen van een groot en doelmatig gebouw, met welke transactie een bedrag van rond f 50.000 gemoeid is, dat geheel uit eigen middelen kan worden betaald. Dit gebouw zal in overleg met Curatoren en Professoren worden gerestaureerd en een waardige huisvesting zijn voor de opleiding onzer toekomstige predikanten.

Hoewel de bestuursleden der Stichting het hun door de Classis voor het Noorden gegeven mandaat ter beschikking stelde van de op 16/17 Oct. '45 gehouden Generale Synode te Enschede, heeft deze hen verzocht voorloopig hun functie in samenwerking met Curatoren te willen blijven waarnemen, terwijl zij voorts aan alle Vrijgemaakte Gereformeerde kerken heeft verzocht de opbrengst der collecten, contributies, bijdragen etc. aan de Stichting te willen afdragen teneinde op deze wijze een inzicht in de financiële mogelijkheden voor de Opleiding te kunnen verkrijgen.

Namens de Stichting voornoemd.
C. LETTINGA.

Groningen, 31 Dec. 1945.

In aansluiting met het bovenstaande moge aan alle kerkeraden worden verzocht de voor de Opleiding bestemde gelden — collecten, contributies, bijdragen ineens etc. — per bank over te maken aan de bankrelatie der Stichting te Groningen, de Coöp. Groningse Boaz Bank, ten name van de Stichting voor de Financiële verzorging van de Opleiding tot den Dienst des Woords in de Gereformeerde Kerken in Nederland (vrijgemaakt naar art. 31 K.O.), onder vermelding van den aard der gestorte gelden (collecten, contributies, bijdragen voor het Steunfonds, giften, etc.).

Alleen wanneer alle kerken de voor de Opleiding bijeengebrachte gelden aan de Stichting afdragen, kan een overzicht der beschikbare middelen worden verkregen, hetgeen voor een goede en verantwoorde financiële verzorging van de Opleiding tot den Dienst des Woords dringend noodzakelijk is.

Namens het Bestuur der Stichting voornoemd.
C. LETTINGA, penningmeester
Groningen, Januari 1946.

NASCHRIFT. In antwoord op mij gestelde vragen, gebruik ik deze gelegenheid om erop te wijzen, dat LEGATEN ten behoeve van de opleiding kunnen worden vermaakt aan de Stichting, hierboven bedoeld. Men gebruikte den officiële naam (gelijk hierboven vermeld).

K. S.

Amice frater,

Het is niet ondenkbaar, dat er onder ons ook zouden zijn, die, als zij lezen, hoe voor ons, zoo voor het goed verstaan van ons kerkelijk als van ons staatkundig leven, noodig is te luisteren naar wat de vaders uit den bloetijd der reformatie van de zestiende eeuw daaromtrent leerden uit de Schrift en van de gegeven werkelijkheid, zeggen: waartoe is dat eigenlijk noodig? Want wij leven in een dynamischen tijd, wij zien niet achterwaarts, maar vooruit.

Wie zoo zoude spreken, zou daarmee toonen de eerste levensbehoefte van onzen tijd niet te kennen. Wij leven thans in een onoverweldig omgekeerde wereld, althans met onze gedachten. Zoo overheid als volk durven de werkelijkheid niet zien en daarom zeggen zij: we kijken vooruit. Ja, zoo zou Groen van Prinsterer opmerken, als hij de revolutie van thans konde aanschouwen, gij ziet vooruit naar een fata morgana en vergeet dat uw voet staat op den weg, die naar den afgrond leidt.

Er zijn schrijvers in onze dagen, die het druk hebben over het demonische, het diabolische in ons huidige leven. Ik las bij een Amerikaanschen schrijver, dat hoezeer men ook het bestaan van den satan loochent, de overtuiging groeit, dat het satanische een geweldig element is in het geschieden van vandaag. Wij worden er trouwens elken dag aan herinnerd.

En een der moderne Fransche litteratoren verklaarde niet lang geleden, dat de tafel van zijn hart zoo bezet is van allen kant door duivelse geesten, dat hij er zelf nauwelijks plaats meer vindt. En dit denkt hij goed te zijn.

Welnu — een der werken van Satan is, dat hij, de vader der leugen, ons een onwerkelijke wereld voorspiegelt.

De menschen van onzen tijd zijn na de gruwelen van den oorlog vol van goede bedoelingen, en daar

is bij jong en oud na al het geleden leed een hang naar geluk, dat in wereldsch genot wordt gezocht, maar feitelijk weten zij niet wat zij willen. Zij uiten veel groote woorden, maar durven de werkelijkheid niet zien.

Zij weten niet meer, wat Gods eisch is voor het kerkelijk en staatkundig leven. Zij hebben geen goede notie meer van kerk en staat. Wij leven in een wereld van vergissingen.

Zeg ik te veel?

Weten wij nog wat overheidsgezag beteekent en hoe de overheid het haar gegeven gezag moet handhaven?

Wie, om een enkel voorbeeld te geven, een prijsvraag zoude uitschrijven hoe wij ons schoone Indië — dat thans revolutionair, ook in antirevolutionaire bladen reeds „Indonesië“ wordt genoemd, op het voorbeeld van den communist — kwijt kunnen worden, zou het doen onzer regeering den hoofdprijs moeten geven. Men doet datgene, waartegen Dr Kuyper indertijd zoo waarschuwde, en denkt het revolutionaire monster zoet te kunnen houden met het suikerklontjes aan te bieden.

In het maatschappelijk leven is het niet veel anders.

Ik denk nu maar aan het levensmiddelenpakket, dat de overheid ons biedt. Vooreerst is het mijn overtuiging, dat de regeering al maar waarschuwt tegen den z.g.n. gifhandel, terwijl de zwarte handel voor een niet gering deel juist door de distributie wordt bevorderd.

Maar in de tweede plaats vergissen wij ons deernlijk in de kosten van het ons door den staat aangeboden levensonderhoud. Wij betalen het slechts ten deele. De overheid past achthonderd miljoen bij. Dat is noodig zegt men om de inflatie te keeren. Alsof wij daardoor niet al druk bezig zijn dit schrikkelijk kwaad over ons te halen.

Want betalen moeten wij toch. Zoo niet nu, dan straks.

Nu kan men zeggen: dit is vooreerst noodzakelijk. Ik antwoord: goed, maar laten wij ons dan toch rekenschap geven van hetgeen er wezenlijk gebeurt, Rekenschap geven van de werkelijkheid, en ons leven daarnaar gaan inrichten.

Ieder zegt te begrijpen, dat het maatschappelijk leven weer op goeden gang moet komen. Maar wij zijn op weg het zoo noodige initiatief allerwege dood te drukken door een groeiende bureaucratie.

Wij moeten krom liggen, verklaart de minister van financiën.

Is dit misschien de kromte in een luxe auto, zou ik geneigd zijn te vragen?

Er is misverstand allerwege.

De revolutie van 1789 bestond hierin, dat de menschen riepen: geen God, geen meester. Weg met het gezag, met de overheid; het volk zal zelf regeren.

Die van thans draagt een ander karakter. Het is alsof de volkeren samenscholen voor het gebouw der overheid en roepen: geef ons geluk, geef ons wat wij behoeven. De overheid antwoordt af en toe: wonderlijke rebel, ik doe immers mijn best. Maar dan klinkt uit de massa de schreeuw: wij kunnén het beter. Het is de socialist of de communist, die zijn slag tracht te slaan. En wie zal zeggen of het hem niet gelukt? Maar — wat wacht ons dan?

In onzen eigen kring vernemen wij klanken, men spreekt dan, van de „jongeren“, die het ook al druk hebben over een radicaal sociaal program, dat feitelijk neerkomt op een al meer verlangens van den staat, wat geen staat ooit geven kan.

Want oorzaak en gevolg staan in nauw verband en de werkelijke causaliteit is deze, dat God de Heere Zijn ordinantiën handhaaft.

Hij heeft ons het staatsleven gegeven met het doel, het menschelijk leven mogelijk te maken, opdat het zich zou kunnen richten in al zijn levenskringen naar het gebod Gods, zooals ons dit in het Woord des Heeren is geopenbaard.

Maar als wij de taak en de grens van het staatsleven niet meer verstaan en onzen eigen weg willen gaan, stooten wij ons hoofd tegen den harten muur der werkelijkheid. En het ontwaken uit den dwazen droom van onzen tijd zal vreeselijk zijn.

Het is nu daarom de taak van den Schriftgeloovige om juist nu getrouw te getuigen voor de waarachtige beginselen, naar welke kerk en staat en maatschappij moeten leven.

En het zijn dan juist de gereformeerde vaders, die geleerd hadden dicht bij de Schrift te leven, in de kracht van het Verbond te gelooven, die ons in menig opzicht den juiste weg kunnen wijzen.

Zij hadden ook hun vergissing, maar fundamenteel was die niet.

Zij zagen in den staat een gave Gods om der zonde wil. Zij leerden niet zoals wijsgeeren in onzen tijd het aandurven, dat deze levensordeening zelve zondig is, wijl zij nauwellettend wisten te onderscheiden in alle menschelijk leven tusschen wat het werk Gods is, dat het leven staande houdt, en wat van den mensch zelve is, dat is het kwaad en het misbruik en het verkeeren van Gods weldaden in het tegendeel. Zij zagen overheid en volk allereerst als een eenheid, geen tegenstelling; en het fundament van die eenheid, dat steeds voor onze aandacht behoort te staan, is het verbond van beide met den Drie-eenigen God, den Potentaat aller potentaten, zooals onze groote Oranje het placht te zeggen. Van dat fundament sprak ik reeds, alsook van het doel van het staatsleven, waarin de vrijheid van het Woord Gods, de vrijheid der kerk, en dus haar onafhankelijkheid het voornaamste deel moet geacht.

In de tweede plaats spraken de Calvinistische leeraars van een verbond tusschen overheid en volk. Juist hier kon licht misverstand rijzen.

Immers ook de humanistische geleerden maakten van zulk een verbond gewag.

Hobbes, de man van den absoluten staat, den „Leviathan“, voor op „Het ging hier dan om datgene wat Rousseau zoude noemen het „contrat social“, dat het ontstaan zou verklaren.